

DE NOORD-BRABANDER

Staan- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS. PRIJS

Voor de Stad. f 12.

Erans per post. » 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

ADVERTENTIEN:

15. cents de regel.

behalve 35 cents regel.

(Verschijnende driemaal in de week, Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

De beraadslagingen over het Koloniaal saldo. --

MGR. G R O O F F.

(Vervolg.)

Thans moeten wij nog nagaan wat Z. Exc. de minister van kolonien, de heer Baud, in zijne verdediging van het wetsontwerp, vaststellende het koloniaal saldo, in het midden heeft gebragt over de zaak van den onvertelijken bisschop van Canada, Mgr. Grooff. Na liet uiten eener paradox, waarin wij gul bekennen, dat wij 's ministers bedoeling niet kunnen raden, toen hij zeide: „Er zijn in den staat, even als in de Kerk, beginselen, die zich het best verdedigen, wanneer zij elkaander nimmer ontmoeten” verklaart de minister dat hij wel gewenscht had, dat dit punt in de Kamer niet ware aangeroerd geworden. Dit gelooven wij zeer gaarne; wij gelooven zelfs dat al de ambtgenooten van onzen voortreffelijken minister van kolonien even als hij zouden wenschen, dat in de Kamer nooit eenig punt werd aangeroerd, wat hen niet te best op hun gemak plaatst. Nu, het is ook wel een beetje brutaal van die ondeugende leden der Kamer, die zulke voortreffelijke mannen, wanneer zij mollig en liefjes op huane ministerieele kussens uitgestrekt liggen, met stooten en steken komen storen en met lastige vragen uit hun genot komen rukken. Mijnheer Storm! dat zal de minister Baud u nooit vergeven, en gij, mijnheer van Goltstein! foei! dat had hij nooit van u verwacht! Maar dit onaangenaam wakker schudden is den heer Baud dubbel onaangenaam. Trouwens zijne ambtgenooten weten, dat zij daaraan blootstaan: maar hij, die in art. 59 der grondwet op zijne wijze de quintessence van autocratie zuigt, zou kunnen denken dat de Volksvertegenwoordigers zich in zoe ver met de kolonien zouden inlaten, om hem rekenschap te vragen van de vertrapping der regten van een Nederlandsch Burger, van eenen Bisschop, door den Gouverneur-Generaal van de autocratisch bestuurd wordende kolonien? Dat is immers niet te verdawen en als men het wel nagaat, heeft de minister Baud proeven gegeven van de vaderlijkste gevoelens jegens die ondeugende Kamer, door slechts te wenschen, waar hij berispen, ja tuchtigen kon!

De heer Baud had dit echter gewenscht omdat de zaak van eenen teederen aard is en

bovendien een geloofsbelijdenis geldt, die de zijne niet is.

Wij voor ons zien niets teeders in die zaak. De vraag is eenvoudig: heeft de heer Rochussen een nederlandschen burger in zijne regten beleedigd, mishandeld en onregtvaardig en onwettig verbannen, ja dan neen? Zoo ja, zal dat onregt hersteld worden, en hoe? Zoo neen, zeg dan wat Mgr. Grooff gedaan heeft om zoo eene handeling te verdienen? Wij zien daarin niets teeders.

Het tweede punt van bovengenoemd gezegde heeft noch rijm noch rede. Wij vragen niet en de kamer heeft ook niet gevraagd of de heer Baud roomsch, gereformeerd, joodsch of mahomedaansch is; hij is minister en dat is genoeg. Als minister van Kolonien moet hij de regten van alle burgers eerbiedigen en handhaven; en hij moet het nog meer, wanneer zoodanig burger met eene verhevene en officieele waardigheid of bediening beleeft is; al is die burger roomsch, gereformeerd of wat ook. Hij moet het te meer, wanneer door de beleediging dien burger aangedaan, eene gansche kerk, eene geheele geloofsbelijdenis beleedigd wordt; en de omstandigheid, dat hij niet tot die geloofsbelijdenis behoort, zou eene daad van onregtvaardigheid nog verhoogen!

Nu zou men verwachten, dat de minister den maatregel van den gouverneur-generaal zou verdedigd hebben, door hloot te leggen wat toch wel Mgr. Grooff gedaan heeft, om zich een banvonniss op den hals te halen. Maar neen, Zijne Exc. spreekt slechts over de Mahomedanen, en hunne dweepzucht nog door hunne priesters aangevoerd; over de noodzakelijkheid om rust onder die bevolking te houden en dus den godsdienstijver van Christenleeraars te stuiten en onder beperking te houden.

Maar wat heeft dat alles gemeens met de zaak van Mgr. Grooff? Heeft deze het heproefd onrust onder de Mahomedanen te stichten? Heeft hij hun het evangehe willen verkondigen of de zijnen uitgezonden om zulks te doen? Want dit is het wat men noemt onrust stichten, volstrekt niet! Mgr. Grooff, catholijk bisschop, heeft catholijke priesters, die onder zijn wetig gebied stonden, gesuspendeerd om redenen waarvan de tijdelijke magt hem geene rekenschap te vragen heeft; de gouverneur-generaal eischte de intrekking der suspensie, de bisschop weigerde zulks naar pligt, regt en geweten, en daarom werd hij gebannen. De vraag het u, wat hebben de Mahomedanen daarmede

te maken? Zou de minister de Mahomedanen alleen daarom aangehaald hebben, om ten aanhoore der gansche wereld te verkondigen, dat de bedienaren der godsdienst in O. I. in zijn oog niet anders zijn dan ambtenaren der regering en dat de christelijke kerken in O. I. slechts getolereerd worden; en dat alles om geen onrust onder de Mahomedanen te stichten, en hunne dweepzucht te eerbiedigen. Inderdaad, wanneer het bestaan onzer kolonien op zulke gronden rust, indien dat de eenige middelen zijn, om die kolonien voor het moederland te behouden, dan mogen wij gerust verklaren, dat de tijd niet ver meer af is, dat wij zullen kunnen zeggen: wij hadden eertijds Java.

De regering is dus jda onderdanige dienares der mahomedaansche dweepzucht en al de vrije burgers van Nederland, die naar onze kolonien gaan, moeten den nek krommen onder het juk van die dweepzucht. Schoone aasmoediging voorwaar, om daarmee te gaan; schoone redenen van voorkeur in onze tijden, waar landverhuizing bijna tot eene epidemie overslaat!

Zijne Exc. de minister van kolonien gewaardigt zich aan de behijders der Roomsch-Catholijke godsdienst de verzekering te geven, dat er steeds ernstig zal gewaakt worden, tegen al wat als inbreuk op de godsdienstvrijheid zou kunnen worden aangemerkt. Maar wij vragen, welken waarborg hebben wij voor die verzekering, zoolang gene zoo klaarblijkelijke inbreuk, op die vrijheid, jegens den persoon van Mgr. Grooff gepleegd, onhersteld blijft; zoolang de bedienaren der godsdienst als 's rijks ambtenaren worden beschouwd, en dus geheel van het bon plaisir van den Gouverneur-Generaal afhangen; zoolang eindelijk de godsdienst zelve slechts als getolereerd te beschouwen is? Eene zoodanige verzekering en zoodanige verklaringen is eene ironie of een leugen.

Na de redevoering van onzen voortreffelijken minister sprak de heer Layben nog eenige woorden; daarna sprak de heer van Goltstein de logische afwijking van hetgeen de minister gezegd had; namelijk dat er in Indië geen godsdienstvrijheid bestaat. De heer Sasse van Yssel, die onlangs het woord niet gevoeld had, kwam nu ook het woord niet langer betuigen en sprak de volgende woorden, om zijne afwijking te uiten over het verhandelde ter sake van Mgr. Grooff en verklaarde dat hij daarom tegen het wetsontwerp zou stemmen.

Dit deed den minister teed; hij

dat de zaak van Mgr. Grooff niets gemeens had met het, in behandeling zijnde wetsontwerp. Dit is waar; maar die zaak stond wel degelijk in verband met den minister, wien het wetsontwerp aanging, en de heer Baud heeft zeker niet bedacht, dat wanneer een minister, om zijne handelingen, aan eene Kamer van Volksvertegenwoordigers of aan eenige leden derzelve mishaget, en geen ander middel, om hen te verwijderen of zulks te kennen geven over is, dan zijne wetsontwerpen af te stemmen. Had zoodanige Kamer het regt ministers aan te stellen en te ontslaan, o dan....!

Het hoofdbeginsel blijft de minister toch *pes fas et nefas* aankloven: namelijk dat de mahomedanen dweepziek zijn, dat alles vermeden moet worden om onrust onder hen te verwekken; dat daarom de christelijke godsdiensten in Indie slechts getolereerd worden en derzelve bedienaren niet meer zijn dan ambtenaren van den Staat. Schoone beginsels voorwaar, en waaraan de minister Baud zoodanig gehecht is, dat hij verklaarde liever zijne betrekking te zullen nederleggen, dan van het vasthouden aan dezelve afstand te doen.

Ei! Ei! mijnheer Baud! Lieve hemel, geeneer u niet; ga maar, hoe eer hoe liever, mits met u die schoone beginsels, die ten schande zijn aan de beschaving en aan het christendom, voor altijd verdwijnen mogen!

KERKELIJKE STAAT.

ROME 28 oktober. De uitstapjes naar de omstreken van Rome, welke de Paus dit jaar heeft gedaan, zijn ten einde gelopen. Dat naar Frascati, hetwelk II woensdag plaats had, was het laatste. Het was voor de bevolking van Rome eene nieuwe gelegenheid om hare steeds levendige geestvervoering aan den dag te leggen. Tegen vijf ure des avonds, op het oogenblik der terugkomst van den Paus, ging de gansche stad hen te gemoet. Eene ontelbare menigte van rijtuigen wachtte hem uren lang op den weg naar Frascati, en van de Lateranen poort tot aan het Quirinaal waren de straten met volk bezaaid. Het was door die menigte en die rijtuigen dat de H. Vader zich met moeite eenen weg baande; doch hij scheen gelukkig over die hinderpalen. Het gejuich werd van oogenblik tot oogenblik levendiger; nimmer beklom een overwinnaar onder zulk gejuich het Kapitoel. Het was avond toen de Paus op het Quirinaal terug kwam. Om echter aan het enthousiastisch gevoel der inwoners van Rome te beantwoorden, verscheen Z. H. nogmaals op het groot balkon, om die menigte te zegenen. Men spreekt veel over het plegtatige van den pauselijken zegen op Paaschdag en het feest van den H. Petrus, en het is inderdaad een indrukwekkend tooneel. Doch zonder dat plegtige, dat de zegen van het vaticaan vergezelt, te bezitten, hebben die zegeningen bij den avond, telkens wanneer de Paus, door de menigte vergezeld, op het Quirinaal terugkeert, iets, wat treffender en aandoenlijker is. De H. Vader op het balkon staande, terwijl eenige woorden zijn eerbiedwaardig gelaat verhoorden, hief onder een plechtige stilte de heilige woorden van den zegen van zestig duizend stemmen, die, als het ware, slechts eene stem uitmaakten, beantwoordden de zegenen; en beklaps, wanneer de opperheer zijne zegende hand opheft, werd het Quirinaal door vuurwerken van allerlei kleur verlicht en werd het wezenlijk verheven schouwspel van die zegen hetzelve gevoel van innige liefde

en godsdienstig geloof nederkielende massa's, voor eenige oogenblikken aan de duisternis des nachts onttrokken.

De Kardinaal Secretaris van Staat, die op het land een weinig rust was gaan genieten is gisteren te Rome teruggekomen, na eene afwezigheid van veertien dagen. De vacantie is voortdurend; de regtbanken zullen weder geopend worden; de congregatiën gaan hare werkzaamheden hervatten. Dan zullen ook eenige der hervormingen in het bestuur, welke de Paus met zijnen secretaris van Staat sedert eenigen tijd beraamd hebben, tot stand gebracht worden. De plegtigheid van het *possezzo* zal als de inwijding zijn der groote dingen, welke men van de onvermoeide werkzaamheid en hooge wijsheid van Pius IX verwacht. Deze plegtigheid blijft op den 8 november bepaald. De Paus heeft de wederinvoering bevolen van vele punten van het oude ceremonieel, welke sedert lang achtergelaten werden. Indien het weder gunstig is, zal dit feest vooral merkwaardig zijn door de pracht en het indrukwekkende van den pauselijken staet.

ZWITSERLAND.

GENEVE. De Grootte Raad van Geneve heeft de beraadslagingen hervat over de herziening. Men kan zich geen denkbeeld maken van de verlegenheid waarin hij zich bevindt nopens de te maken constitutie. Onder de leden zijn er die eene geheel nieuwe constitutie willen, tegen het gevoelen in van den voorzitter, den heer Fazy-Pasteur. Anderen verlangen geene nieuwe maar eene betere dan de voorgaande, hetgeen vrij onbepaald is en weinig licht geeft. Eenigen, mannen van theorie, die de menschen en de maatschappij hebben leeren kennen, vragen eene sterke regering en daarom stellen zij voor, dat alle magten onmiddellijk door het volk zullen gekozen worden. Maar de geleerdsten en vindingrijksten zouden willen dat zelfs de naam van magt onthouden werd aan de geconstitueerde lichamen, om de bestaande reden, dat er geene andere magt bestaat dan bij het volk en dat al het overige eenvoudig bediening is; er zou alzoo geene wetgevende, geene regterlijke, geene uitvoerende magt meer zijn.

Deze verwarring van denkbeelden baart veel verlegenheid aan het gouvernement, dat reeds uit zich zelf zoo wankelbaar is. Wellicht zal het zich met den heer Fazy-Pasteur tegen eene geheel nieuwe constitutie verklaren, maar wat zullen dan de ultra-radikalen doen?

BERN. Sedert eenigen tijd merkt men eene beudering op, welke veel goeds voorspelt. Deze radikale bladen protesteren om het hardst tegen het plan, dat men hunne partij toedenkt, om van Zwitserland een eenzelvig gemeenebest te maken. Een der hevigste organen van het berousch radikalismus, gaat nog verder en tracht de catholijke verbondene kantons gerust te stellen tegen de vrees van eenen onwettigen aanval van de zijde van Bern. Een zekere zedelijke wapenstilstand bestaat thans tuschen Freiburg en de twee aangrenzende kantons Bern en Waadt, die nog onlange afzetting gestemd schenen om partij te trekken van den afval van het Freiburgsche district Morat. In een woord, sedert de omwenteling van Geneve is er geene revolutionnaire buitensporigheid in Zwitserland gepleegd; en indien, zoo als men met grond verwacht kan, te Basel eene omwenteling moet plaats hebben, mag men echter hopen dat zij bevrijd zal zijn van de bedroevende tootdelen, welke eenige weken geleden, voorzien werden. Zij zal tot stand gebracht worden zonder de medewerking der strijkorpsen van Bazeland, Argau en Solothurn, welke reeds gereed stonden om tuschen beide te treden.

De berousche behoudelingen, hunnen waerzin afleggende, hebben meest allen dienst genomen onder de stedelijke wacht.

Des nachts worden steeds oproerige brieven in de voornaamste straten en tot tegen de wacht huizen angeplakt; zij zijn bijna allen van den zelfden inhoud en vorderen de onmiddellijke ontbinding van den staatsraad en zijne vervanging door mannen, die in staat zijn het lijden der bevolking te doen ophouden. Men weet niet of het werk zijn van ontevreden of eene list der politie.

Het gouvernement van Waadt schijnt op den wet-tigen weg te willen terugkeeren. Een onderzoek is bevolen tegen de daders van den bij klaren dag gepleegden moord op den gewezen staatsraad Kuchet. De godsdienstige vervolgingen hebben in dat kanton allerwege opgehouden zoodra het gezag zich ernstig die zaak begon aan te trekken.

Het Vorort heeft bij eene circulaire aan de 22 kantons bekend gemaakt dat de heer Poirer, fransche ambassadeur, teruggeroepen was, en in diens plaats benoemd de heer de Bois le Comte.

DUITSCHLAND.

De Czerakiaansche gemeente van Scharidemuhl, rond haren patriarch vereenigd, heeft hem het bevel gegeven de kasuifel af te leggen, en zich van alle kleeding of ceremonieel in zijne eeredienst te onthouden, zoodanig dat er niets meer overblijve wat dezelve van de protestantsche eeredienst onderscheidt. Het is sedert lang voorspeld dat het czerkianismus met het evangelismus zou in een smelten en dat het rongeantismus zich zou verliezen in den chaos der *Vrienden des Lichts*. Het was weespelijk wel der moeite waardig zooveel gerucht voor zoo eene nietige zaak te maken.

ENGLAND.

Volgens eene Correspondentie, door de *Morning Chronicle* medegedeeld, zou het engelsch gouvernement onlangs aan de Porte eene nota hebben doen zenden, waarbij zij wordt aangevraagd tot spoedige maatregelen, om de slavernij over geheel Europa te vernietigen van het Turksch Rijk af te schaffen. Deze nota is reeds indruk gemaakt op het ministerie van Abdal, en de Turksche families, die daarvan kennis hebben bekomen. Inderdaad, de slavernij is zoodanig met de oostersche zeden als vereenzelvigd, dat al de hervormingen, welke Mahmoud ingevoerd of bevestigd heeft niets zijn, bij eene poging om de slavernij af te schaffen.

IRLAND.

Noch de door het gouvernement genomen maatregelen, noch de goede wil van den onderkoning brengen eenige verbetering in het lot van de bevolking te weeg. De angstkreten worden steeds hartverschappender. Grootte pogingen zijn door het gouvernement aangewand, de besturen hebben te ondersteunen, maar de kwaal is zoo uitgebreid. De dagbladen van de meeste graafschappen melden sterfgevallen, die alleen aan gebrek aan voedsel zijn toe te schrijven; de wapenrustingen nemen in getal en stoutheid toe. Eenige leden hebben de beeren vijftig maal aangevallen, welke te Shanahan, in de voor, naar Dublin ingescheept werden. De honden van stroopers doorloopen de graafschappen, vallen de boerderijen aan en nemen alles mede, wat zij onder de hand krijgen. Geheimte genootschappen zijn gevormd, om de bevoering der paachten te staken, en een ieder, die zich bereid toont aan de voorwaarden zijner paacht te voldoen, wordt bedreigd. En evenwel moet het gezag met de grootste omzigtigheid te werk gaan. Alzo heeft de procureur der gansche provincie de jury van Dungan van de bevoering laten varen tegen vijftig personen, die deelt hadden genomen aan eenen gewapenden optoog, door den honger veroorzaakt. Deze toegevendheid der justitie heeft eenen goeden indruk gemaakt, maar zal toch geene verdere ongeregelheden kunnen voorkomen. Wanneer de

ger spreekt, blijven het hart en de rede mag-
bos. De heer O'Connell heeft zelf uit den mond
lord Beshorough willen vernemen, dat het
gouvernement bereid is, het kwaad, dat men het
laste legt, te vergoeden. Men zegt dat lord
Russell het Parlement niet voor het gewone
stip heeft willen bijeenroepen, om vrijer in
de handelingen te zijn. Wij zullen spoedig zien
hij partij zal trekken voor het initiatief, het-
welk hij als hoofd der regering bezit. Volgens de
Times zouden de onderscheidene openbare werken
de graafschappen nog slechts 60.000 menschen
bezit houden. Daaruit kan men afleiden wat nog
behoorde gedaan te worden. Wanneer men ler-
land, onder zoo vele rampen, rustig ziet blijven
kan men zich een denkbeeld maken van den in-
loed, welchen O'Connell op zijne landgenooten
heeft.

SPANJE EN PORTUGAL.

— Brieven uit Lissabon melden dat de admiraal
Parker, dadelijk na de aankomst van het engelsch
eskader een bezoek heeft afgelegd bij de koningin
en den koning van Portugal.

— Het gerucht bevestigt zich dat het cabinet van
Lissabon eene gewapende tusschenkomst van Spanje
gevraagd heeft. Het kabinet der Tuilerien heeft zich
tegen zoodanige interventie verklaard, ten einde de
besluiten van Engeland te voorkomen.

FRANKRIJK.

PARIJS 8 November. Men leest in den *Courrier
Français*: Wij kunnen de verzekering geven dat
de marschall Soult zijn ontslag als voorzitter van
den ministerraad had ingezonden, en dat het al-
leen op het verzoek van een hoog personaasje is
dat hij er in toegestemd heeft hetzelfde weder in
te trekken, om den toestand van het kabinet niet
te verkwelen.

De *Univers* laat hierop volgen:

Wij vermeenen aan den *Courier-Français* de
verzekering te kunnen geven, dat de eenige hin-
driepaal tegen de wijziging van het kabinet, van
de zijde des marschalls gekomen is. Hij heeft
bepaaldelijk geweigerd, zijn ontslag te nemen,
hetwelk een ieder het recht had te zullen aannemen.
Ziedaar de reden, waarom de heer Guizot nog
geen voorzitter van den ministerraad is.

— Uit Havana heeft men tijdingen van eenen
geweligen storm, welke aldaar gewoed heeft. Vele
schepen zijn vergaan en van de 120 die in de ha-
ven lagen, zijn er slechts een vijftal die niets ge-
leden geleden hebben. De stad heeft niet veel schade
gehad; doch de voorsteden hebben zeer veel gele-
den. Een aantal huizen zijn geheel of gedeeltelijk
vernield. Het getal der slagtoffers dezer ramp, die
of onder de huizen verpletterd, of in het water
verdronken zijn, is nog niet bekend, maar moet
zeer aanzienlijk zijn.

BELGIE.

BRUSSEL, 10 november. De koning heeft heden
de zitting der kamers geopend, welke in zamen
vereënid waren onder het voorzitterschap van den
president van jaren den graaf Quaré. De koningin
en hare kinderen woonden deze zitting bij. De koning
is ontvangen onder het geroep van *Leve de koning*,
en op den troon nedergezeten heeft Z. M. de Troonrede
gehouden waarvan eenige voorname punten volgen:

Omtrent het nederlandsch-belgisch traetaat,
zoude Z. M. hetzelve, even als andere traetaten,
tot doel hebben gehad de bestendiging en uitbrei-
ding van Belgisch handelsbetrekkingen.

De zoo lang verwachte wet op het middelbaar
onderwijs zal in deze zitting aangehouden worden.

Met de doeping wordt teruggegaan op de uit-
komsten der maatregelen, welke genomen zijn,
om de nabijheid van den aardbeuveloogst in
1845 te vergoeden; de aandacht der kamers wordt
ingeropen op den tegenwoordigen hoogen prijs
der levensmiddelen en op het gebrek aan rugge-
de volkstelling eene groote vermeerdering van
bevolking hebbende opgeleverd, zullen de noodige
wetsontwerpen aangehouden worden, om het getal
der leden van de beide kamers naar evenredigheid
te vergoeden.

Een groot aantal wetten worden beloofd de
spoorwegen zullen ook eene wettelijke organisatie
undergaan.

Er worden aanzienlijke openbare werken be-
traamd om in het lot der armenvermogens te
voorzien.

Geene nieuwe lasten op de ingezetenen zijn voor-
gesteld, om in het evenwigt tusschen de uitgaven en
ontvangsten te behouden.

Na de troonrede hebben beide kamers afzonderlijk
hare werkzaamheden aangevangen.

NEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH den 11 November

Gisteren is alhier aanbesteed de voortzetting van
den aangelegd wordende Grindweg van Grave naar
Maashees, tusschen Cuyk en Boxmeer, ter lengte
van 10,955 ellen. Dit werk is aangenomen door
den heer J. G. Verwagen te Pannerden, voor eene
som van 22,900 gulden.

— Men schrijft uit Amsterdam aan den *Kalei-
doskoop*:

Uit eene vrij zekere bron uit den Haag heb ik
vernomen, dat de bekende schrijvers Meeter en
van Gorcum, in het Haagsche monster proces vrij-
gesproken, thans door Z. M. den Koning in be-
trekking zijn geplaatst op H. B. landgoederen in
Silesië.

MAASTRICHT 8 november. Men verneemt, dat
Z. M. vergezeld van deszelfs adjutant Jhr. Meertus
van Gept, op zijn landgoed Vachhartel, werwaarts
heden morgen een detachement kavallerie onder
bevel van den luitenant Jackson, ten einde aldaar
wacht te doen, was vertrokken, is aangekomen;
en dat Hoogstdezelve toe aanstaanden donderdag
in dit Hertogdom zal verblijven.

LATERE BERICHTEN.

Brieven uit Rome melden, dat de B. Vader ge-
weigerd heeft de keus te bekrachtigen van het
kapittel van Rottenburg, voor den openstaanden
zefel van die stad. De kanunnik, op wien de keus
gevallen was, wordt beschouwd als iemand die
door eene overdrevene gedienschtigheid jegens het
gouvernement beziel is, hetwelk zich gehaast
had de keus te bekrachtigen en er ongetwijfeld
op rekende, hem te gebruiken als een werktuig
tot het aan banden leggen der Kerk van Wur-
temberg.

Het adres aan den koning van Denemarken,
door de vergaderde Stenden, van Sleeswijk aange-
nomen, protesteert in de duidelijkste en krachtigste
bepalingen tegen de opene brieven van Z. M., almede tegen alle gevolgtrekkingen, welke
daaruit in het vervolg zouden kunnen afgeleid
worden betrekkelijk de staatkundige regten en het
openbaar regt van het hertogdom. Het adres hand-
haaft deszelfs souvereiniteit en verklaart, dat de
mannelijke collateralen alleen bekwaam zijn tot
de opvolging. De commissaris des konings heeft
het adres aan den voorzitter teruggezonden, met
de verklaring dat zijn pligt hem verbood, het-
zelve den koning doen geworden.

Mengelwerk.

DE SLAAF.

Eene Algerijnsche Legende.

In het jaar 1740, onder de regering van den
dey Mohammed, was, Algiers opgevuld met sla-
ven, die zonder ophouden arbeidden, tot dat de
dood een einde aan hunne ellende kwam maken;
maar die ongelukkigen, weersdeels zeelieden en
bewoners der zuidelijke kusten van Europa, had-
den een taal gestel en woesten jaren lang lieden,
eer zij onder de stokslagen bezweken.

De haven was niet wat zij nu is, met hare
vuurtoren en eene reede, welke nu de aan de
schepen eene schuilplaats tegen de stormen zal
aanbieden. De haven, door eenen hinderlaaf
tegegehouden, klotsten schuimend tegen zwarte
rotsklompen, welke de landing bijna onmogelijk
maakten; op sommige plaatsen staken de rotsen
een aantal bedruigende punten uit, op anderen
waren zij glad als gepolijst staal; wie hem die
er den voet op zou durven zetten, wist beter
was het nog langs de punten aan stukken gereden
te worden, dan uittegliden en tot in den diepen
afgrond neder te vallen!

Op zekeren dag was de lucht die anders zoo
helder was, beneveld; de zee, welke eene geel-
achtige kleur aangenomen had, stuwde hare wo-
derde baren met geweld tegen de op hunne an-
kers waggelende schepen. A-Bouderbah, khodja
(thesaurier) van den Dey, in welke zaak, welke get-
lyk vloers gelegen was met een terras, van waar
men het gezicht over de gehele baanden had,
in zijne kussene gezeten, beschouwde dit natuur-

toonnel met zichtbaren angst. Wel rookte hij, maar
scheen niet te denken aan de koffij, welke in een
gedrassen zilveren kop voor hem stond op een ta-
feltje, van een voet hoog, met paerlemoer en
schulpen ingelegd. Een weinig verder hield zich
een schoon, meisje van tien jaren bezig met de
kolen, in een koperen *brasero* met een ligt stalen
pookje aan te stoken en er van tijd tot tijd een
handvol welriekende kruiden op te werpen.

Chebba was haar naam. Wanneer men haar
zag, kon men niet anders zeggen, dan dat zij
goed genaamd was; want Chebba beteekent *schoone*.
Zij was de dochter van den Khodja.

Verwonderd dat haar vader, de strenge uitdruk-
king van zijn gelaat behield, welke hij ge-
woonlijk aflegde, wanneer hij met zijn kind was,
naderde Chebba hem en de rigting zijner oogen
volgende, ontwaarde zij een roeischeepje, dat de
haven binnenkwam en eenen wanhopigen strijd
voerde, hetzij omdat deszelfs lading te zwaar was
of omdat het door het ruwe weder geteisterd
werd; het gelukte eindelijk het anker uit te wer-
pen; maar eene onzichtbare hand scheen het voort-
testuwen naar een nabij liggend schip, hetwelk
dezelfde voortduwingskracht volgende, meer en
meer naderde... De zee bleef steeds onstuimig...
Eensklaps slaakt het meisje eenen kreet van angst
de twee vaartuigen hadden tegen elkander ge-
stooten... De storm woei zoo hevig dat geen en-
kele schuit het wagen durfde ter hulp te snellen,
toen een man in allerijl den oever verlaat, een
touw tusschen zijne tanden houdende, hetwelk
aan een der rippen van het strand vastgehecht
was. Hij zwemt naar het roeischeepje, hetwelk
reeds aan het zinken was, bereikt het; leidt de
pogingen der bemanning en bijgestaan door de
slaven, die aan land gebleven waren en het touw
naar zich toe trokken, redt hij het vaartuig van
eenen wissel ondergang.

Over deze daad van zelfopoffering getroffen,
laat A-Bouderbah den opzigter der haven voor
zich komen en vraagt hem:

— Wie is die slaaf?

— Heer, was het antwoord, ik ken noch zij-
nen naam noch zijn vaderland. Sedert kort al-
hier aangekomen is hij niet bestand tegen den
arbeid; maar hij is zoo zachtmoedig, dat wij den
moed niet hebben hem te slaan; ja, al vergat
men hem voedsel te brengen, hij zou nog niet
klagen.

— Men bringe hem voor mij.

De opzigter kwam terug, door den slaaf gevolgd.
Deze boog zich ter aarde en hield zijne handen
kruislings over zijne borst.

— Geyangene, zeide hem de Khodja, hoe is
uw naam? Waar zijt gij geboren? Door welke
omstandigheden zijt gij in Afrika gekomen?

— Heer! mijn naam is Gennas; mijn vader-
land is daar, waar de zon opkomt; men noemt
het Griekenland. Ik verliet het omdat ik het niet
van deszelfs onderdrukkers bevrijden kon... toen
zeeroovers zich meester hebben gemaakt van het
schip, waarop ik mij bevond en mij verkochten.

Het vaartuig, hetwelk gij gered hebt, behoort
mij, eisch uwe belooning.

— Ik vraag niets; want toen ik mij in de zee
wierp, hoopte ik dat God medelijden met mij zou
hebben en mijn leven aannemen in ruiling van dat
der menschen, welke ik ging redden. Hij heeft het
niet gewild... Zijn heilige wil geschiedt... Gij
kunt echter iets voor mij doen. Beveel dat men
in plaats van mij den grond te doen bewerken,
mijn kinderen of huizen late bouwen, ik ben bouw-
meester, en mijn geest, op die wijze onophonde-
lijk werkzaam zijnde, zal zich miuder naar mijn
vaderland verplaatsen.

De Khodja stond op het punt den slaaf weg te
zenden na hem den opzigter aanbevelen te hebben,
toen Chebba met hare zachte stem zeide:

— Vader, gij behoort mij telkens, dat gij onze
berof (buitenvreemde) zult laten herstellen; waarom
neemt gij dezen roum (christen) niet, wyl hij
bouwmeester is? Ik heb zoodanig gij over hem
voldaan zal wezen.

— Gij wilt het... Het was voor... hij zal bij
ons blijven.

Wenige dagen daarna vertruk de Khodja naar
zijn buitenvreemde en de dankbare Gennas ging
naar den kansel, die de dochter van A-Bouder-
bah droeg.

II.

Dit reisgezelschap de poort Bab-Azouan uitgaande,
volgde eene wrg, aan de rechter zijde gezet.

